

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

07.05.2020.

Nr.47

(prot. Nr.20, 3.p)

Par ieguldījumu izmaksu sadali kopīgu interesu projektam „Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācija un sinhronizēšana ar Eiropas tīkliem 2.posms”

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2019.gada 8.novembrī saņēma Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora „Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.”, reģistrācijas numurs: 015668195, juridiskā adrese: Warszawska 165, 05-520 Konstancin-Jeziorna (turpmāk – „PSE S.A.”) visu Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru – akciju sabiedrības „Augstsprieguma tīkls”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003575567, juridiskā adrese: Dārziema iela 86, Rīga, LV-1073 (turpmāk – AS „Augstsprieguma tīkls”), Igaunijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora „Elering AS”, reģistrācijas numurs: 11022625, juridiskā adrese: Kadaka tee 42, 12915, Tallina (turpmāk – „Elering AS”), Lietuvas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora „LITGRID AB”, reģistrācijas numurs: 302564383, juridiskā adrese: Viršuliškių skg. 99B, Viļņa, LT-05131 (turpmāk – „LITGRID AB”) – un „PSE S.A.” vārdā iesniegto iesniegumu ar ieguldījumu pieprasījumu ar pielikumiem un priekšlikumu pārrobežu izmaksu sadalījumam kopīgu interešu projektam „Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācija un sinhronizēšana ar Eiropas tīkliem 2.posms” (turpmāk – Sinhronizācijas 2.posma projekts). Regulators 2020.gada 10.martā saņēma „PSE S.A.” visu Baltijas valstu un Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru vārdā iesniegtu precizētu iesniegumu ar papildu informāciju (turpmāk viss kopā – Ieguldījumu pieprasījums).

Regulators konstatē

1. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa Regulai (ES) Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009 (turpmāk – Regula 347/2013) Sinhronizācijas 2.posma projekts ietilpst Regulas 347/2013 VII pielikuma 4.punktā noteiktā prioritārā elektroenerģijas koridora Baltijas elektroenerģijas tirgus starpsavienojuma plānā

elektroenerģijas jomā¹: starpsavienojumi starp dalībvalstīm Baltijas reģionā un attiecīgi iekšējā tīkla infrastruktūras nostiprināšana, lai novērstu Baltijas valstu izolētību, veicinātu tirgus integrāciju, *inter alia* strādājot pie elektroenerģijas, kas saražota no atjaunojamiem energoresursiem, integrācijas reģionā.

2. Eiropas Komisija un Baltijas jūras reģiona valstis (Dānija, Vācija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Somija un Zviedrija) 2015.gada 8.jūnijā parakstīja kopēju saprašanās memorandu par aktualizētu Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojuma plānu (turpmāk – BEMIP), kurā vienojās par atvērtu, konkurētspējīgu un pilnībā integrētu reģionāla enerģijas tirgus izveidi Baltijas jūras reģionā elektroenerģijas nozarē, kura sasniegšanai nepieciešams paātrināt un efektīvāk koordinēt noteiktu infrastruktūras projektu īstenošanu. Savukārt 2019.gada 20.jūnijā Eiropas Komisija, Igaunija, Latvija, Lietuva un Polija parakstīja politisko ceļvedi Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas tīkliem. Baltijas valstis un Polija, parakstot politisko ceļvedi, vienojās par kārtību, kādā līdz 2025.gadam plānots sinhronizēt Baltijas valstu elektrosistēmas ar kontinentālās Eiropas tīkliem caur Poliju².
3. Atbilstoši Regulas 347/2013 3.panta 4.punktam Eiropas Komisija 2019.gada 31.oktobrī pieņēma Eiropas Komisijas deleģēto Regulu (ES) Nr.2020/389³, ar ko attiecībā uz Savienības kopīgu interešu projektu sarakstu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.347/2013 (turpmāk – Regula 2020/389). Ar Regulu 2020/389 Eiropas Komisija apstiprināja kopīgo interešu projektu (turpmāk – KIP) 4.sarakstu, kurā ar Nr.4.8 ir ietverti KIP Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmu integrācijai un sinhronizācijai ar Eiropas tīkliem (turpmāk – Sinhronizācijas projekts). Atbilstoši Regulas 2020/389 preambulas 4.punktā noteiktajam Sinhronizācijas projekta iekļaušana KIP sarakstā apliecina to atbilstību Regulas 347/2013 4.pantā noteiktajiem KIP kritērijiem.
4. Ievērojot to, ka Sinhronizācijas projekta realizācija ir saistīta ar kompleksiem risinājumiem, projektu savstarpēju saistību un ieviešanu, kuras laikā jāpilda dažādi nosacījumi no Eiropas Savienības dalībvalstīm un trešajām valstīm, Sinhronizācijas projekts ir ieviešams 3 posmos:
 - 4.1. Sinhronizācijas 1.posms – Baltijas valstu pārvades tīkla pastiprināšanas projekti;
 - 4.2. Sinhronizācijas 2.posms – projekti, kuri ir nepieciešami Baltijas un Polijas elektroenerģijas sistēmu sinhronas darbības nodrošināšanai, ievērojot Baltijas un Polijas pārvades sistēmas operatoru veiktos pētījumus par elektroenerģijas sistēmu dinamiku un frekvences regulēšanu;
 - 4.3. Sinhronizācijas 3.posms – projekti, kuri saistīti ar desinhronizāciju no IPS/UPS sinhronās elektrosistēmas, šie projekti ir saistīti ar trešo valstu iespējamiem lēmumiem.
5. Regulas 347/2013 4.pantā ir noteikti šādi KIP kritēriji:

¹ Informācija ir publicēta Eiropas Komisijas tīmekļvietnē: https://ec.europa.eu/energy/topics/infrastructure/high-level-groups/baltic-energy-market-interconnection-plan_en

² Ceļvedis ir publicēts Eiropas Komisijas tīmekļvietnē: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/20190620_signed_political_roadmap.pdf

³ Saraksts ir publicēts Eiropas Komisijas tīmekļvietnē: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2020/389/oj

- 5.1. projekts ir nepieciešams vismaz vienam no energoinfrastruktūras prioritārajiem koridoriem un jomām;
- 5.2. iespējamie kopējie projekta ieguvumi, kas izvērtēti saskaņā ar attiecīgajiem Regulas 347/2013 4.panta 2.punktā noteiktajiem specifiskajiem kritērijiem, pārsniedz tā izmaksas, tostarp ilgākā termiņā;
- 5.3. projekts atbilst jebkuram no šādiem kritērijiem:
 - 5.3.1. iesaista vismaz divas dalībvalstis, tieši šķērsojot divu vai vairāku dalībvalstu robežu;
 - 5.3.2. atrodas vienas dalībvalsts teritorijā, un tam ir ievērojama pārrobežu ietekme, kā izklāstīts Regulas 347/2013 IV pielikuma 1.punktā;
 - 5.3.3. šķērso vismaz vienas dalībvalsts un Eiropas Ekonomikas zonas valsts robežu.
6. Atbilstoši Regulas 347/2013 3.panta 6.punktam KIP, kas iekļauti ar Regulu 2020/389 apstiprinātajā sarakstā, kļūst par attiecīgo reģionālo ieguldījumu plāna daļu un par attiecīgā valsts tīkla desmit gadu attīstības plāna daļu, un par citu attiecīgo valsts infrastruktūras plānu daļu. Minētajiem projektiem piešķir augstāko iespējamo prioritāti katrā no minētajiem plāniem.
7. Sinhronizācijas 2.posma projekts ir ietverts Eiropas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru tīkla (turpmāk – ENTSO-E) Kopienas elektroenerģijas tīkla attīstības 10 gadu 2018.gada plānā (turpmāk – TYNDP-2018) un Kopienas elektroenerģijas tīkla attīstības 10 gadu 2020.gada plānā (turpmāk – TYNDP-2020) projektu kopumā ar Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu”⁴.
8. Par Sinhronizācijas 1.posma ieguldījumu izmaksu sadali Regulators ir pieņēmis 2018.gada 6.septembra lēmumu Nr.101 „Par ieguldījumu izmaksu sadali kopīgu interešu projektam „Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācija un sinhronizēšana ar Eiropas tīkliem 1.posms”” un Sinhronizācijas 1.posma īstenošanai ir piešķirts Eiropas Savienības līdzfinansējums 75% apmērā. Sinhronizācijas 1.posmā tiek pastiprināti iekšējie elektroenerģijas pārvades tīkli Baltijas valstīs, kā arī uzstādītas jaunas kontroles sistēmas (sprieguma, frekvences u.c. iekārtas), kas nodrošinās sistēmas stabilitāti un gatavību sinhronizācijai ar Eiropas tīkliem.
9. Sinhronizācijas 2.posma projektā ir plānots uzstādīt akumulatoru enerģijas uzkrāšanas sistēmas (*Battery Energy Storage System* – turpmāk BESS) frekvences regulēšanai (Latvijā un Lietuvā), veikt mērmaiņu modernizāciju un mērīšanas sistēmas uzlabošanu (Latvijā), veikt sistēmas pretavārijas automātikas un atslodzes iekārtu modernizācijas (Latvijā), veikt procesu uzraudzības, vadības un datu ieguves sistēmas (*Supervisory Control And Data Acquisition*) (turpmāk – SCADA) pilnveidošanu un uzstādīt dispečeru treniņsimulatoru (Latvijā) (identifikācijas numurs KIP 4.sarakstā 4.8.9, turpmāk – Projekts Nr.4.8.9); izbūvēt jaunu līdzstrāvas starpsavienojumu starp Lietuvu un Poliju – „Harmony Link” (identifikācijas numurs KIP 4.sarakstā 4.8.10, turpmāk – Projekts Nr.4.8.10, arī „Harmony Link”); izbūvēt jaunu sadalni Darbēnai (Lietuvā) (identifikācijas numurs KIP 4.sarakstā 4.8.15, turpmāk – Projekts Nr.4.8.15); veikt esošas 330 kV elektroenerģijas pārvades līnijas Klaipēda (LT) – Grobiņa (LV) pārbūvi (identifikācijas numurs KIP 4.sarakstā 4.8.16, turpmāk – Projekts Nr.4.8.16); veikt frekvences stabilitātes novērtēšanas sistēmas (FSAS – *Frequency Stability Assessment System*) un īpašo

⁴ TYNDP-2018 plāns un TYNDP-2020 plāna projekts publicēts ENTSO-E tīmekļvietnē: <https://tyndp.entsoe.eu/tyndp2018/> un <https://tyndp.entsoe.eu/news/2020/02/148-pan-european-electricity-transmission-projects-and-25-storage-projects-in-the-tynd-p2020/>

aizsardzības shēmu (SPS – *Special Protection Schemes*) izstrādi un ieviešanu (Lietuvā un Igaunijā), veikt SCADA un citu informācijas sistēmu modernizāciju (Lietuvā un Igaunijā), līdzstrāvas starpsavienojuma „NordBalt” vadības sistēmu uzlabošanu (Lietuvā) (Projekts Nr.4.8.9); veikt līdzstrāvas starpsavienojumu „EstLink 1” un „EstLink 2” vadības sistēmu modernizāciju (Somijā un Igaunijā) un šunta reaktoru jaudas slēdžu rekonstrukciju (Igaunijā) (Projekts Nr.4.8.9). Tāpat Sinhronizācijas 2.posma projekta ietvaros Polijas teritorijā ir plānots veikt jaunu 400 kV elektroenerģijas pārvades līniju izbūvi un esošo 400 kV elektroenerģijas pārvades līniju modernizāciju (identifikācijas numuri KIP 4.sarakstā 4.8.18–4.8.22, turpmāk – Projekti Nr.4.8.18–4.8.22); veikt sinhrono kompensatoru izbūvi Baltijas valstīs – Latvijā, Lietuvā un Igaunijā (identifikācijas numurs KIP 4.sarakstā 4.8.23, turpmāk – Projekts Nr.4.8.23).

10. Atbilstoši Regulas 347/2013 2.pantā ietvertajai termina „projekta virzītājs” definīcijai Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītāji ir Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatori: „LITGRID AB”, AS „Augstsprieguma tīkls”, „Elering AS” un Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operators „PSE S.A.”, kuri kopīgi iesniedza Ieguldījumu pieprasījumu Baltijas valstu un Polijas nacionālajām regulatīvajām iestādēm – Regulatoram, Lietuvas Nacionālajai enerģētikas pārvaldes padomei (turpmāk – NERC), Igaunijas Konkurences padomei (turpmāk – ECA) un Polijas Republikas enerģētikas regulatoram (turpmāk – ERO), ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteikto kopīga Ieguldījumu pieprasījuma iesniegšanas pienākumu.
11. Ieguldījumu pieprasījums Sinhronizācijas 2.posma projektam ietver šādu Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteiktu informāciju:
 - 11.1. informāciju, kas apliecina Sinhronizācijas 2.posma projekta gatavības pakāpi:
 - 11.1.1. Sinhronizācijas 2.posma projekts ir ietverts TYNDP-2018 (skat. šā lēmuma konstatējošās daļas 7.punktu);
 - 11.1.2. Sinhronizācijas 2.posma projekta realizācija palielinās elektroapgādes drošumu Baltijas reģionā un ir priekšnoteikums Baltijas valstu sinhronizācijai ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas sistēmām;
 - 11.1.3. sinhronizācijai ar kontinentālo Eiropu 2013.gadā ir veikta priekšizpēte par Baltijas valstu savienošanas variantiem ar Eiropas valstu pārvades tīkliem un Baltijas valstu elektroenerģijas tirgus integrēšanu iekšējā Eiropas elektroenerģijas tirgū, kurā galvenais secinājums ir, ka Baltijas valstu sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu ir tehniski iespējama. 2017.gadā Eiropas Komisijas uzdevumā ir veikta Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra (JRC – *Joint Research Centre*) tehniski ekonomisko salīdzinājumu izpēte iespējamiem Baltijas valstu sinhronizācijas variantiem: 1) ar kontinentālo Eiropu, 2) ar Ziemeļvalstīm un 3) Baltijas valstu iespējamam salas režīmam un Baltijas valstu izolētas darbības izpēte. 2018.gada jūnijā pabeigta dinamiskās stabilitātes izpēte un elektrotīkla frekvences stabilitātes izpēte, nosakot tehniskos nosacījumus sinhronizācijai un analizējot sinhronizācijas variantus. 2018.gada augustā pabeigts Gdaņskas Enerģētikas institūta pētījums nepieciešamo pasākumu identificēšanai un ar tiem saistītajām izmaksām, lai nodrošinātu drošu Baltijas valstu elektropārvades sistēmu darbību pēc sinhronizācijas ar kontinentālās Eiropas sinhrono zonu (Ieguldījumu pieprasījuma 2.2. un 3.sadaļa, 1.pielikuma 4.sadaļa);
 - 11.1.4. Sinhronizācijas 2.posma projektam ir izstrādāts tehniskais apraksts (Ieguldījumu pieprasījuma 7.sadaļa);

- 11.1.5. Sinhronizācijas 2.posma projektam ir izstrādāts īstenošanas plāns (Ieguldījumu pieprasījuma 4.sadaļa, 4.pielikuma 3.sadaļa);
- 11.1.6. Sinhronizācijas 2.posma projektam ir sagatavots projekta virzītāju piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums (CBCA – *Cross-Border Cost Allocation proposal*), kas atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kurā attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators (Ieguldījumu pieprasījuma 3.pielikums);
- 11.1.7. Sinhronizācijas 2.posma projektu atbalstīja ENTSO-E Sistēmas attīstības komitejas (SDC – *System Development Committee*) Baltijas jūras reģionālā grupa (RGSB – *Regional Group Baltic Sea*) (2019.gada 19.septembra sanāksmes protokols);
- 11.1.8. Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanas darbu sākums ir atkarīgs no Eiropas Komisijas lēmuma par līdzfinansējuma piešķiršanu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 11.decembra Regulas (ES) Nr.1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr.913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr.680/2007 un Regulu (EK) Nr.67/2010 (turpmāk – CEF Regula) ietvaros;
- 11.2. Sinhronizācijas 2.posma projekta izmaksu un ieguvumu analīze (turpmāk – CBA) atbilst ENTSO-E TYNDP-2018. CBA aprēķini un rezultāti publicēti ENTSO-E tīmekļvietnē, kā arī ir ietverti Ieguldījumu pieprasījumā (1. un 4.pielikums) atbilstoši Regulas 347/2013 11.pantā minētajai Eiropas Komisijas apstiprinātajai CBA metodoloģijai⁵. Elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru veiktajā izpētē aprēķināts Eiropas valstu kopējais drošības ieguvums (SoS – *security of supply*), sociālekonomiskais ieguvums (SEW – *social-economic welfare*) un ieguvums no atjaunojamo energoresursu pieslēgšanas elektropārvades tīklam (RES – *renewable energy sources*), kā arī aprēķināts katras iesaistītās valsts atsevišķais ieguvums no Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanas;
- 11.3. Sinhronizācijas 2.posma projekta drošības ieguvums ir 1 367 milj. EUR (diskontētā vērtībā) visām Eiropas valstīm kopā, t.sk. Latvijai aprēķināts 367 milj. EUR. Sociālekonomiskais ieguvums elektroenerģijas sistēmas attīstības scenārijos visām Eiropas valstīm kopā ir 564 milj. EUR, t.sk. Latvijai 22 milj. EUR, savukārt ieguvums no elektrostaciju, kas ražo elektrību no atjaunojamiem energoresursiem, pieslēgšanas pārvades tīklam ir 345 milj. EUR, t.sk. Latvijai tas ir aprēķināts negatīvs -271 tūkst. EUR, CBA aprēķins ir veikts 25 gadu (2026.–2050.gads) periodam pēc projekta īstenošanas (Ieguldījuma pieprasījuma 8.3. un 8.4.3.sadaļa, 1.pielikuma 10.sadaļa);
- 11.4. Sinhronizācijas 2.posma projekta kopējais Igaunijas neto ieguvums no projekta īstenošanas ir 566,3 milj. EUR, Lietuvas – 83,5 milj. EUR, Polijas – 32,4 milj. EUR, savukārt Latvijas neto ieguvums ir 249,08 milj. EUR (diskontētā vērtībā);
- 11.5. Sinhronizācijas 2.posma projekta finanšu analīze un izraudzītais finansēšanas variants ietverts Ieguldījumu pieprasījuma 2.pielikumā.
12. Atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 15.¹panta pirmajā daļā noteiktajam Regulators ar 2019.gada 19.septembra lēmumu Nr.149⁶ „Par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības plānu” apstiprināja pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu, kurā ir ietverts Sinhronizācijas 2.posma projekts.
13. Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītāji ir aprēķinājuši tā ietekmi uz elektroenerģijas pārvades sistēmas tarifiem katrai Baltijas valstij un Polijai bez plānotā Eiropas Savienības

⁵ Metodoloģija ir publicēta ENTSO-E tīmekļvietnē: <https://tyndp.entsoe.eu/cba/>

⁶ Lēmums publicēts Regulatora tīmekļvietnē: https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/cmaa_files/LemumsN149D19092019_0.pdf

līdzfinansējuma un arī ar līdzfinansējumu (Ieguldījumu pieprasījuma 9.sadaļa, 2.pielikuma 7.sadaļa). Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošana Latvijas teritorijā bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma, ja 49,75 milj. EUR no kopējām projekta izmaksām (99,5 milj. EUR) tiek segti no AS „Augstsprieguma tīkls” pašu kapitāla un 49,75 milj. EUR – no aizņemtā kapitāla, Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus 2026.gadā, salīdzinot ar 2020.gadā spēkā esošajiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem⁷, palielinās par 17% jeb 2,05 EUR par megavatstundu (MWh) (Ieguldījumu pieprasījuma 9.6.2. un 9.7.2.sadaļa, 2.pielikums un 2B.pielikuma lapa „CalcFin”).

14. Ja Eiropas Savienības līdzfinansējums CEF Regulas ietvaros Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanai tiek piešķirts 75% apmērā, Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu pieaugums 2026.gadā ir novērtēts 10% apmērā salīdzinājumā ar 2020.gadā spēkā esošajiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem (Ieguldījumu pieprasījuma 9.7.2.sadaļa, 2.pielikuma 7.3.2.sadaļa un 2B.pielikuma lapa „CalcFin”), ņemot vērā, ka 25% no kopējām Sinhronizācijas projekta izmaksām paredzēts segt no AS „Augstsprieguma tīkls” finanšu līdzekļiem.
15. Ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 4.punktā noteikto, Regulatoram sešu mēnešu laikā no dienas, kad ir saņemts ieguldījumu pieprasījums, jāpieņem lēmums par ieguldījumu izmaksu sadali, kas jāsedz pārvades sistēmas operatoram saistībā ar projektu, un par izmaksu iekļaušanu tarifos. Atbilstoši minētajai normai Regulators var nolemt sadalīt tikai daļu no izmaksām vai var nolemt sadalīt izmaksas starp vairākiem KIP, kas ietilpst vienā projektu kopumā. Izmaksu sadalījumā Regulators ņem vērā šādus faktiskos vai prognozētos rādītājus:
 - 15.1. pārslodzes vai citas maksas; sastrēguma vadības ieņēmumi izmantojami atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes (EK) Regulas Nr.2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu (turpmāk – Regula 2019/943) 19.pantā noteiktajam, proti, projekta virzītāji, izņemot projekta virzītāju AS „Augstsprieguma tīkls”, uzkrātos sastrēgumu vadības ieņēmumus plāno ieguldīt Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanā (Ieguldījumu pieprasījuma 2.pielikuma 4.sadaļa);
 - 15.2. ieņēmumi, ko rada kompensācijas mehānisms starp pārvades sistēmu operatoriem un kas noteikti saskaņā ar Regulas 2019/943 49.pantu (turpmāk – ITC ieņēmumi). Projekta virzītāju plānotie ITC ieņēmumi ir ietverti Sinhronizācijas 2.posma projekta izmaksu sadalījumā. Veiktajā ITC ieņēmumu analizē aprēķināts, ka ITC ieņēmumus no pārrobežu elektroenerģijas plūsmām iegūs „Elering AS” un „PSE S.A.” (Ieguldījumu pieprasījuma 9.5.sadaļa un 2.pielikuma 3.4.sadaļa).
16. Atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 5.punktam Regulators lēmumu par izmaksu sadalījumu nosūta Energoregulatoru sadarbības aģentūrai (turpmāk – ACER) kopā ar visu attiecīgo informāciju par lēmumu.
17. Regulators, pieņemot lēmumu par Sinhronizācijas 2.posma projekta ieguldījumu izmaksu sadali, ņem vērā ACER 2015.gada 18.decembra Rekomendācijā Nr.05/2015⁸ par labo praksi ieguldījumu pieprasījuma izvērtēšanā (turpmāk – Rekomendācija) ietvertos

⁷ Regulatora 2017.gada 6.aprīļa lēmums Nr.30 „Par akciju sabiedrības „Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem”, pieejams šeit: <https://likumi.lv/ta/id/290070-par-akciju-sabiedribas-augstsprieguma-tikls-elektroenerģijas-parvades-sistemas-pakalpojumu-tarifiem>

⁸ Rekomendācija publicēta ACER tīmekļvietnē: http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Recommendations/ACER%20Recommendation%2005-2015.pdf

ieteikumus ieguldījumu pieprasījumu izvērtēšanā, kā arī Regulatora metodoloģiju un kritērijus ieguldījumu novērtēšanai elektroenerģijas infrastruktūras projektos⁹ (turpmāk – Regulatora metodoloģija un kritēriji). Par Sinhronizācijas 2.posma projektu ir jāpieņem Regulas 347/2013 12.panta 4.punktā noteiktie koordinētie lēmumi. Neto ieguvums (ieguvumi mīnus izmaksas) no Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanas katrai Baltijas valstij (Latvijai, Lietuvai, Igaunijai) un Polijai ir pozitīvs, līdz ar to nav nepieciešamas kompensācijas starp Baltijas valstīm, Baltijas valstīm un Poliju vai citām valstīm.

18. Atbilstoši Rekomendācijai, kā arī Regulatora metodoloģijai un kritērijiem Regulators, pieņemot lēmumu par Sinhronizācijas 2.posma projekta ieguldījumu izmaksu sadali, lemj par Sinhronizācijas 2.posma projekta sagaidāmo efektīvo investīciju izmaksu attiecināšanu pilnā apmērā.
19. Atbilstoši Regulatora 2015.gada 26.februāra lēmumam Nr.1/6 „Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika”¹⁰ elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos iekļauj ar pamatlīdzekļiem saistītās izmaksas. Tarifu aprēķinā netiek iekļauta pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas finansēta no sastrēgumu vadības ieņēmumiem vai Eiropas Savienības līdzfinansējuma.
20. ECA visu Baltijas valstu un Polijas nacionālo regulatīvo iestāžu vārdā 2019.gada 20.decembrī un 2020.gada 4.februārī elektroniskajā sūtījumā nosūtīja Baltijas valstu un Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem papildu informācijas pieprasījumus. Pieprasīto papildu informāciju Regulators saņēma 2020.gada 8.janvārī un 2020.gada 13.februārī. Papildus ECA visu Baltijas valstu un Polijas nacionālo regulatīvo iestāžu vārdā 2020.gada 21.februārī elektroniskajā sūtījumā nosūtīja Baltijas valstu un Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem precizējošas informācijas pieprasījumu.
21. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 5.jūnija direktīvas Nr.2019/944 par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (turpmāk – Direktīva 2019/944) 54.panta 2.punktam, kā arī ņemot vērā to, ka pēc Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmu sinhronizācijas ar kontinentālās Eiropas tīkliem balansēšanas pakalpojumu tirgus Baltijas valstīs tiks veidots, pamatojoties uz taisnīgiem, objektīviem, nediskriminējošiem un atklātiem nosacījumiem, Sinhronizācijas 2.posma projektā ietvertās BESS var būt pārvades sistēmas operatora īpašumā tikai ar nosacījumu, ja tiek veikts tirgus tests, kura rezultātā tiks identificēts, vai Baltijas valstīs būs pieejamas pietiekamā apmērā un nepārtrauktas laikā frekvences noturēšanas rezerves (FCR – *frequency containment reserves*), kā arī frekvences atjaunošanas rezerves un aizvietošanas rezerves ar automātisku vadību (aFRR – *automatic frequency restoration reserves and replacement reserves*) un attiecīgi vai būs nepieciešamas BESS pārvades sistēmas operatoru īpašumā kā garantija elektroenerģijas sistēmas drošai darbībai.
22. Baltijas valstu un Polijas nacionālās regulatīvās iestādes 2020.gada 27.aprīlī parakstīja vienošanos par pārrobežu izmaksu sadali (*Cross-Border Cost Allocation Agreement*

⁹ Regulatora metodoloģija un kritēriji pieejami šeit:

<https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/editor/Ener%C4%A3%C4%93tikas%20tarifi/Dabasg%C4%81ze/me todolo%C4%A3ija%20ieguld%C4%ABjumu%20nov%C4%93rt%C4%93C5%A1anai%20infrastrukt%C5%ABras%20projektos.pdf>

¹⁰ Regulatora metodika pieejama šeit:

<http://likumi.lv/ta/id/272488-elektroenerģijas-parvades-sistemas-pakalpojumu-tarifu-aprekinasanas-metodika>

between the National Energy Regulatory Council of Lithuania and the Public Utilities Commission of Latvia and the Estonian Competition Authority and the Energy Regulatory Office of Poland). Regulators, NERC, ECA un ERO vienojās par turpmāk norādīto:

- 22.1. Sinhronizācijas 2.posma projekta pārrobežu izmaksu sadalījums atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kur attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. „LITGRID AB” sedz plānotās projekta izmaksas Lietuvas teritorijā, AS „Augstsprieguma tīkls” sedz plānotās projekta izmaksas Latvijas teritorijā, „Elering AS” sedz plānotās projekta izmaksas Igaunijas teritorijā un „PSE S.A.” sedz plānotās projekta izmaksas Polijas teritorijā;
- 22.2. katras valsts izmaksu apjoms ir šāds:
 - Lietuva: 474 010 000 EUR;
 - Latvija: 99 500 000 EUR;
 - Igaunija: 110 600 000 EUR;
 - Polija: 535 765 960 EUR;
- 22.3. ieguldījumu izmaksas par BESS, kas ir 16 milj. EUR Latvijai un 16 milj. EUR Lietuvai, varēs uzskatīt par pamatotām tikai tajā gadījumā, ja tirgus testa rezultāti parādīs BESS nepieciešamību. Pretējā gadījumā BESS netiks iekļautas regulējamo aktīvu bāzē;
- 22.4. atbilstoši Regulai 347/2013 un pamatojoties uz Ieguldījumu pieprasījuma un citas Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītāju iesniegtās informācijas analīzi, ko veica iesaistītās nacionālās regulatīvās iestādes, Sinhronizācijas 2.posma projekts ir sasniedzis pietiekamu gatavības pakāpi;
- 22.5. tā kā Sinhronizācijas 2.posma projektam ir būtiska ietekme uz nacionālajiem pārvades pakalpojumu tarifiem un tas prasa lielus ieguldījumus, attiecīgi elektroenerģijas, kas saražota no atjaunojamiem energoresursiem, ieguvumi ir identificēti, bet nav garantēti, iesaistītās nacionālās regulatīvās iestādes ir vienojušās, ka ir nepieciešams izmantot Eiropas Savienības finansējumu. Tāpēc iesaistītās nacionālās regulatīvās iestādes atbalsta, ka projekta virzītāji lūdz finansējumu CEF Regulas ietvaros un nodrošina pieteikuma iesniegšanu līdz attiecīgā uzsaukuma priekšlikumu iesniegšanas termiņa beigām. Saņemtais Eiropas Savienības līdzfinansējums Sinhronizācijas 2.posma projektam ir jādala proporcionāli nolemtajam pārrobežu izmaksu sadalījumam;
- 22.6. atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 1.punktam Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītāju pamatotie ieguldījumi ir jāņem vērā regulējamo aktīvu bāzē, aprēķinot un apstiprinot pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus.
23. Atbilstoši Regulas 347/2013 12.panta 5.punktā noteiktajam, ievērojot Elektroenerģijas tirgus likuma 16.pantā un likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pantā noteikto, Regulators, apstiprinot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus, ņem vērā faktiskās izmaksas, kas radušās Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītājam – AS „Augstsprieguma tīkls” – ieguldījumu rezultātā, ciktāl šīs izmaksas atbilst efektīva pārvades sistēmas operatora izmaksām.
24. AS „Augstsprieguma tīkls” pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes 2020.gada 7.maija sēdē aicināja atbalstīt ieguldījumu pieprasījumā ietverto izmaksu sadalījumu.

Regulators secina

1. Sinhronizācijas 2.posma projekts ir daļa no BEMIP, ir ietverts ENTSO-E TYNDP-2018 projektu kopumā Nr.170 „Baltijas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu” un KIP 4.sarakstā ar Nr.4.8 un ir nozīmīgs projekts, kuru AS „Augstsprieguma tīkls” nepieciešams īstenot kopā ar Lietuvas, Igaunijas un Polijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmas integrācijai un sinhronizēšanai ar kontinentālās Eiropas tīkliem.
2. Sinhronizācijas 2.posma projektā ietilpstošā Projekta Nr.4.8.9, Projekta Nr.4.8.10, Projekta Nr.4.8.15, Projekta Nr.4.8.16, Projektu Nr.4.8.18–4.8.22 un Projekta Nr.4.8.23 īstenošana, veicot jaunu sistēmu uzstādīšanu un esošo sistēmu modernizāciju, izbūvējot jaunu līdzstrāvas starpsavienojumu starp Lietuvu un Poliju „Harmony Link”, jaunas elektroenerģijas pārvades līnijas Polijā un esošās elektroenerģijas pārvades līnijas modernizējot, kā arī uzstādot BESS Latvijā un Lietuvā un sinhronos kompensatorus Baltijas valstīs, nodrošinās Baltijas valstu elektroenerģijas pārvades sistēmu un to vadības sistēmu savienošanas gatavību ar kontinentālās Eiropas elektroenerģijas sistēmām caur Poliju.
3. Sinhronizācijas 2.posma projekts ir iesniegts Baltijas valstu un Polijas nacionālajām regulatīvajām iestādēm, ievērojot Regulas 347/2013 12.panta 3.punktā noteikto.
4. Sinhronizācijas 2.posma projektam ir veikta CBA, ENTSO-E ir aprēķinājis drošības ieguvumu, kā arī sociālekonomisko ieguvumu, un tāds ir katrai Baltijas valstij un Polijai, kā arī pārējām Eiropas Savienības valstīm.
5. Ieguldījumu pieprasījuma pārrobežu izmaksu sadalījuma priekšlikums Sinhronizācijas 2.posma projektam neietver citas dalībvalstis, jo Sinhronizācijas 2.posma projekta realizācija sniedz ieguvumus visām Eiropas Savienības dalībvalstīm.
6. Regulators, ņemot vērā Sinhronizācijas projekta mērķi, uzsāktu Sinhronizācijas 1.posma realizāciju, nepieciešamos tehniskos nodrošinājumus un nepieciešamību modificēt vadības sistēmas, secina, ja netiks īstenots Sinhronizācijas 2.posma projekts, netiks sasniegts izvirzītais mērķis – Baltijas valstu elektrosistēmas sinhronizēšana ar kontinentālās Eiropas tīkliem.
7. Atbilstoši Regulai 347/2013, izvērtējot Ieguldījumu pieprasījumā ietverto informāciju un no Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītājiem saņemto papildu informāciju, secināts, ka Sinhronizācijas 2.posma projekts ir sasniedzis pietiekamu gatavības pakāpi.
8. Baltijas valstis ir galvenās ieguvējas no Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanas. Atbilstoši CBA neto pozitīva ietekme ir visām Sinhronizācijas 2.posma projektā iesaistītajām Baltijas valstīm un Polijai ar kopējo ieguvumu 931,28 milj. EUR (diskontētā vērtībā), tāpēc nav nepieciešamas kompensācijas starp Baltijas valstīm un Poliju vai citu valstu kompensācijas. Projekta virzītāju piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kurā attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators.
9. Atbilstoši projekta virzītāja AS „Augstsprieguma tīkls” pieņēmumiem par finansējuma nodrošinājumu, ja tiek saņemts maksimāli iespējamais Eiropas Savienības līdzfinansējums 75% apmērā, Sinhronizācijas 2.posma projekta Latvijas teritorijā

īstenošanas ietekme uz spēkā esošajiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma tarifiem neradīs būtisku negatīvu sociālekonomisku efektu, tā kā sagaidāmie ieguvumi daudzkārt pārsniegs iespējamo ietekmi. Finansējumu 25% apmērā paredzēts segt no AS „Augstsprieguma tīkls” finanšu līdzekļiem.

10. Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošana Latvijas teritorijā bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma palielinās elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus par 17% jeb 2,05 EUR/MWh. Ņemot vērā gan komersantu, gan mājsaimniecību jutību pret nozīmīgām elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu tarifu izmaiņām, Sinhronizācijas 2.posma projekta izmaksu iekļaušana elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos pilnā apmērā (bez Eiropas Savienības līdzfinansējuma) radīs negatīvu sociālekonomisku efektu, kas mazinās Sinhronizācijas projekta kopējos ieguvumus Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmu drošībai un tirgus integrācijai.
11. Ņemot vērā šā lēmuma secinājumu daļas 1.–8.punktu, Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītāju piedāvātais pārrobežu izmaksu sadalījums ir pamatots un atbilst ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā, kur attiecīgās izmaksas sedz katras valsts elektroenerģijas pārvades sistēmas operators. „LITGRID AB” sedz projekta izmaksas Lietuvas teritorijā 474,01 milj. EUR apmērā, „Elering AS” sedz projekta izmaksas Igaunijas teritorijā 110,6 milj. EUR apmērā, un „PSE S.A.” sedz projekta izmaksas Polijas teritorijā 535,765 milj. EUR apmērā. 100% no kopējām Sinhronizācijas 2.posma projekta izmaksām Latvijas teritorijā 99,5 milj. EUR apmērā tiek attiecinātas uz Latviju, un tās sedz AS „Augstsprieguma tīkls”, neparedzot Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanas izmaksu attiecināšanu uz citām Baltijas valstīm un Poliju.
12. Ņemot vērā šā lēmuma secinājumu daļas 9. un 11.punktu un to, ka Sinhronizācijas 2.posma projekta virzītāji plāno piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu CEF Regulas ietvaros, projekta virzītājs AS „Augstsprieguma tīkls” plāno segt atlikušo daļu no Sinhronizācijas 2.posma projekta kopējām izmaksām Latvijas teritorijā, neparedzot citām Baltijas valstīm un Polijai segt Sinhronizācijas 2.posma projekta Latvijas teritorijā īstenošanas izmaksas.

Pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 9.punktu un otro daļu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009 12.pantu, Elektroenerģijas tirgus likuma 13.pantu, Administratīvā procesa likuma 55.panta 1.punktu, 63.panta pirmās daļas 2.punktu un 65.panta trešo daļu,

padome nolemj:

1. Sinhronizācijas 2.posma projekta izmaksu pārrobežu sadalījums Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un Polijā ir atbilstošs ieguldījumu apjomam katras valsts teritorijā. Sinhronizācijas 2.posma projekta izmaksas Latvijas teritorijā sedz AS „Augstsprieguma tīkls”, neparedzot projekta izmaksu Latvijas teritorijā attiecināšanu uz citām Baltijas valstīm un Poliju;
2. ar Sinhronizācijas 2.posma projekta īstenošanas rezultātā izveidotajiem pamatlīdzekļiem saistītās izmaksas Latvijā atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2015.gada 26.februāra lēmumam Nr.1/6 „Elektroenerģijas

pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” iekļauj Latvijas elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos.

Lēmums stājas spēkā ar tā parakstīšanas dienu.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētājs

R. Irklis

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU